

Gyermek és serdülő kori pszichotikus állapotok

Herczeg Ilona

Országos Pszichiátriai és
Neurológiai Intézet
Gyermek-Serdülő Osztály

Magyarország célba ér

Pszichotikus zavar fogalma

- n Realitáshoz való kapcsolat kifejezett zavara
- n Produktív és / vagy negatív tünetek fennállása
- n Időben intermittáló lefolyás

„Mit búvsz fiam oly rettegeve?” Kiált:-
Nem látod, apám Tündérkirályt?
Tündéri királyt, koronával, uszályal?
Köd száll fiam, ott az iromba
homályal.”

Goethe:Erlkönig

Betegségek, melyek pszichotikus zavart okozhatnak

- n Belgyógyászati:infekció,hypoglikémia, elektrolit egyensúly zavarok, hypoxia...
- n Neurológiai: temporális epilepszia, encephalitis, Huntington...
- n Toxikológiai:benzodiazepinek, barbiturátok..
- n Drog okozta:alkohol, kokain,amphetamin...
- n Pszichiátriai kórképek

Pszichotikus állapotok a pszichiátriában

- n Szkizofrénia és szkizofrénia szerű zavarok
- n Bipoláris zavar:mánia –depresszió
- n Rövid pszichotikus zavar

A korai kezdetű szkizofrénia

- n Gyermekkor: Össz megbetegedés 1-4%-a
- n Serdülőkor: 22%-a
- n Fiúk 3-4 évvel korábban
- n Kiegyenlített: 14 éves kortól

Etiológia, patogenezis 1.

- n Meghatározó elmélet: felnőtt kor
- n Genetikai tényezők
- n Neuronfejlődési teóriák
- n Infekció elmélet
- n Neurológiai-fiziológiai tényezők
- n Biokémiai mechanizmusok
- n Pszichoszociális tényezők

Etiológia, patogenezis 2.

- n Genetikus meghatározottság alapvető
- n Ikervizsgálatok
- n Szülő – gyermek vizsgálatok
- n Hozzá tartozók :szkizofrénia spektrum

Klinikai kép

n Előzmények:

- magatartásbeli és akadémikus problémák
- beszéd és motoros fejlődés elmaradása
- elmaradott szociális ügyesség

Korábbi dg: autizmus, ADHD, magatartászavar

n Szkizofrénia főbb tünetei:

- hallucinációk
- téveszmék
- dezorganizált beszéd
- katatonia
- negatív tünetek

Tünetek jellegzetességei

- n Hallucinációk, téveszmék komplexitása korrall nő
- n Hallucináció általában jelen lévő tünet: 80%
- n Téveszmék gyakorisága: 60%
- n Alaki gondolkodászavar gyakorisága: 50%
- n Katatonia ritkább, mint felnőtt korban
- n Kognitív funkciók gyakran „kezdetkor” sérültek

Gyermekkorai szkizofrénia aluldiagnostizált

- n Differenciáldiagnózis:
- n Fejlődési zavarok
 - Atípusos autizmus, Asperger, nyelvi fejlődési zavarok
- n Személyiségfejlődési zavarok:
 - szkizotípusos, Borderline
- n Funkcionális pszichotikus állapotok
 - affektív, szkizoaffektív
- n Organikus pszichotikus állapotok

Vizsgálatok

- n Labor
- n EEG, CT, MRI
- n Fejlődési történeti kérdőív
- n Interjúk
- n Becslőskálák
- n Pszichológiai, gyógypedagógiai tesztek

Diagnosztikus stabilitás

- n Korábban bizonytalanság
- n Maudsley study: 1973.-1991. 110 eset
 - Pozitív prediktív érték:
 - Magas: szkizofrénia 80%
 - affektív pszichózis 83%
 - Alacsony: szkizoaffektív pszichózis 33%

VEOS kezdet 13 éves kor alatt

- n Fiú:lány=2:1
- n Legkorábbi dg.:5 év ?
- n Jól formált téveszme extrém ritka
- n Érzékcsalódás, gondolkodászavar mindig
- n IQ>70 10-20%
- n Figyelemzavar és/vagy hiperaktivitás

Gyermekek - tünetek

- n Laza asszociációk
- n Inkoherencia
- n Téveszme ritka
- n Érzékcsalódás – főleg akusztikus

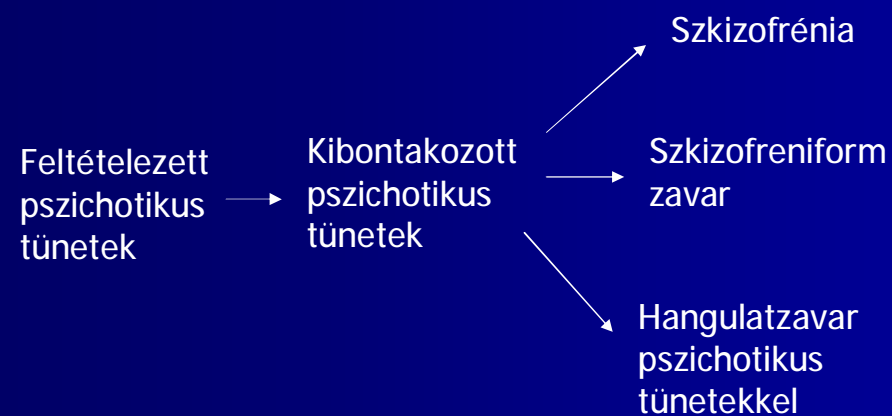
EOS 13- 19 éves kor között

- n Gyakoriság hirtelen emelkedik
- n Gyakoribb az akut kezdet
- n IQ csökkenés kevésbé jellemző
- n Szimptomatológia egyre hasonlóbb felnőtt korhoz
- n Kimenettel és prognózissal szegényes

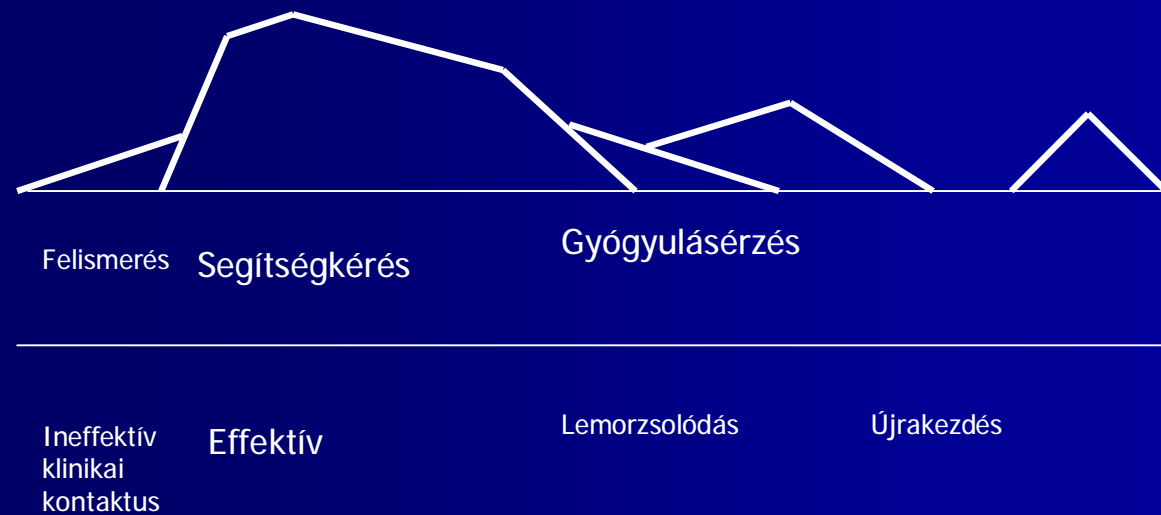
Diagnózis és kezelés princípiumai

- n Részletes anamnézis – több forrás
- n ICD 10, DSM – IV.
- n Negatív tünetek korán – jelentősége
- n Pozitív tünetek Dg. – Prognózis
- n Pszichoedukáció
- n Kognitív és szociális deficitek felmérése
- n Atípusos antipszichotikumok

Pszichotikus tünetek alakulása

A korai pszichózis fázisai

Hangulatzavarok pszichotikus tünetekkel 1.

n Major depresszív zavar:

- hangulat
- érdeklődés
- alvás, étvágy, testsúly
- anergia, agitáció
- koncentráció
- bűnösség – téveszmék
- érzékcsalódások
- stuporozitás

Hangulatzavarok pszichotikus tünetekkel 2.

- n Bipoláris zavar I.
 - Mániás / vegyes epizód
 - Hangulat
 - Alvás,étvágy, testsúly
 - Gondolkodás fellazulása, koncentráció
 - Pszichomotoros agitáció
 - Grandiozítás, téveszmék
 - Érzékcsalódások

Hangulatzavarok pszichotikus tünetekkel 3.

n Bipoláris zavar II.

-major depressziós epizódok + hypomán

-Súlyos depressziós tünetek

Pszichotikus tünetekkel járó hangulatzavarok akut kezelése

- n Hangulatstabilizálók
(Li, Stazepine, Valproát)
- n Antipszichotikumok
(klasszikus, atípusos)
- n Antidepresszívumok
(SSRI)

Terápiás célok

- n A pozitív tünetek remissziója
- n A komorbid betegségek megelőzése
- n A negatív tünetek csökkentése
- n A pszichoszociális készségek javítása

A stigmatizáció elkerülése!

3 fázisú modell

- n Akut: pszichotikus tünetek rendezése
Hangsúly – farmakoterápia, KH
- n Stabilizáció: kiegyensúlyozott állapot
Hangsúly – szocio-pszichoth. ~~KH~~
- n Szintentartás: stabilizáció fenntartása
segítséggel
Hangsúly - kapcsolattartás

**KÖSZÖNÖM A
FIGYELMET!**

